

Dagens ord – färdig

Kort förklaring: Färdig betyder att något är klart. Till exempel ätit färdigt, lekt färdigt eller väntat färdigt.

I den här guiden får du förslag på samling, hur ordet färdig kan användas under skoldagen, aktiviteter i Skoltavlan samt förslag på aktiviteter, sånger och böcker som hjälper eleven att upptäcka och förstå ordet färdig.

OBS! Tänk på att modellera under hela samlingen och var extra noga med att modellera dagens ord varje gång det förekommer. Modella är när personal använder samma AKK-sätt som eleverna tillsammans med sitt tal, utan krav på att eleven ska göra det. Detta kan göras med gester, tecken eller bildsymboler (i exempelvis kommunikationskortor, kommunikationsböcker eller digitala hjälpmedel).

Samling (20 min)

Introduktion av dagens ord

- Lyssna på Jag gillar det av Linn Johnels.
- Berätta att dagens ord är färdig.
- Säg ordet färdig med klassens gemensamma AKK-system.
- Be eleverna leta upp ordet i sina individuella AKK-system. Elever som inte har ett eget AKK-system kan använda basordskartan som följer med materialet. Om ordet inte finns i elevernas system så lägg till det.

Förklara ordet

- Säg ”Färdig betyder att något är klart. Till exempel ätit färdigt, lekt färdigt eller väntat färdigt”.
- Visa genom att blåsa upp ballongen. Stoppa, säg färdig (och släpp ballongen). Ta hopprepet, hoppa en stund, visa tydligt att du blir trött – sluta och säg färdig.

Förslag på material:

ballong, hopprep

Läs berättelsen

Läs berättelsen om Alva antingen på skärm eller utskriven.

Dekorera (låtsas)tårta

Prata om att lillebror hjälpte Alva att baka. Ni ska hjälpas åt att dekorera en tårta. Den är på låtsas. Här finns många tillfällen att prata om att någon är färdig eller inte färdig med blommorna/konfettin/godiset, att tårtan är färdig/inte färdig.

Ordbild

- Visa ordbilden, ljuda fonemen (**f-ä-r-d-i-g**) och följ med fingret. Ordbilden finns i slutet på denna handledning.
- Sätt upp ordbilden på väggen.

Förslag på material: Stor rund vit pappersform, laminerade och urklippta dekorationer – blommor i en hög eller behållare, godis i en hög eller behållare, konfetti i en hög eller behållare.

Tips! Ni kan också baka på riktigt om ni har möjlighet!

Extra aktivitet

Lyssna på en sång eller titta på ett videoklipp.

Sånger:

- Jag har väntat färdigt
- Prinsesstårta Tårtan är färdig

Böcker:

- Nödig av Anne-Marie Körling
- Äntligen bajs av Camilla Lundsten

Tecken på lärande

- Eleven tittar mer när du tecknar/använder deras AKK.
- Eleven tittar mer på sitt AKK.
- Eleven reagerar när du säger ordet.
- Eleven utforskar ordet i sitt AKK. Tolka och svara på de symboler eleven väljer även om det inte är det aktuella basordet.
- Eleven verkar förstå ordet i en vardagssituation, exempelvis vid maten, påklädning eller bokläsning.
- Eleven verkar även förstå ordet i nya situationer och aktiviteter.
- Eleven använder ordet oftare i situationer där det passar in.

Använd ordet under hela dagen

Kom ihåg: Modella bara ordet, förhör inte eleverna om deras förståelse av begreppet. Uppmärksamma och svara när eleven själv uttrycker något, oavsett om det är ett basord eller inte. Om eleven kan uttrycka ordet och vet vad det betyder så ställ öppna frågor eller vänta och förvänta. Instruera eller uppmana dem inte att använda fokusordet.

Använd ordet färdig under hela skoldagen efter varje aktivitet och uppgift. Maten är färdig, någon har ätit färdigt. Uppmärksamma om en elev visar att den är färdig med något eller vill sluta (färdig) och bekräfta detta. Det betyder inte nödvändigtvis att avsluta aktiviteten utan det kan gå att fortsätta om man ändrar något, pausar lite eller peppar. Hämta inspiration nedan och försök att använda olika kommunikativa funktioner under dagen.

Kommunikativa funktioner

Önskemål och behov	Protestera	Berätta, fråga, svara	Kommentera
jag är färdig jag vill göra färdigt allt färdigt	inte färdig färdig!	min är färdig är den färdig ? är du färdig ?	titta, färdigt det är färdigt den är färdig jag färdig

Undervisningsmaterial i Skoltavlan

I Skoltavlan finns följande övningar som innehåller basordet färdig. Du hittar dem i biblioteket under kategorin kommunikation. Information om inställningar för materialen finns i den övergripande handledningen för basord.

- Alva – berättelse
- Alva – ramsa
- Alva – frågor
- Alva – välj samma
- Alva – samtalskarta

Tips! Du kan också skriva ut text, bilder, bildsymboler och samtalskartor till berättelser och ramsor som stöd i undervisningen. Materialen finns på samma sida som denna lärarhandledning på Skoltavlans hemsida.

Förslag på aktiviteter utifrån ämnesområden

Estetisk verksamhet	I färg- och formaktiviteter finns många tillfällen att säga "färdigt/inte färdigt". Förstärk genom att dokumentera arbetets gång och titta igenom. Den är inte färdig/den är färdig.
Läsa, skriva	Ordtavla med aktuella basord, använd alternativa pennor för att skriva om ämnet färdig. För elever som precis börjat lära sig: notera varje gång de skrivit en bokstav som finns i ordet färdig. Gemensam skrivning om ordet färdig.
Motorik	Stationer med olika rörelser. När en station är färdig (kanske efter en eller två låtar) byter de.
Vardagsaktiviteter	I matlagning, bakning eller andra vardagsaktiviteter ingår många tydliga moment där det går att använda färdig.
Verklighetsuppfattning	I sensoriska upplevelser av olika material: Modella färdig när eleverna visar att de är klara. Kropp och hälsa: Sätt ord på när eleverna behöver röra sig/vila/äta "Du är färdig. Din kropp behöver vila/din mage kurrar. Du behöver äta."

Fler förslag som inspiration!

Morgongympa

Material: Bildschema på olika rörelser: exempelvis sträcka på sig, stå, hoppa, snurra, dansa. Använd den typ av arbetsschema som används i klassen.

Ord/fraser: färdig

Gör så här: Berätta att ni ska göra morgongympa. Berätta att eleverna kan visa när de är färdiga och visa olika sätt: räcka upp handen/använda rösten/titta på fröken/säga färdig med sitt AKK/teckna. Gör en rörelse i taget och bekräfta när någon visar att de är färdiga med rörelsen. ”Ja, du ser trött ut och tittar på mig”. ”Är du färdig?”/”du kanske är färdig”, ”du kan vila”. När en rörelse är färdig visa det på schemat: ta bort en bild från arbetsschemat eller pricka av på checklistan.

Förslag på fortsättning: Spela ”Kroppskännarblues”. Prata om olika sätt som kroppen säger att den är färdig. Till exempel kan en personal säga: ”När min kropp börjar kännas obekväm eller rastlös av att göra samma sak för länge, då vet jag att det är dags att vara färdig med det. Min kropp berättar också att jag är färdig när jag inte behöver mer mat, för att jag inte är hungrig längre. Min kropp berättar också att jag är färdig när jag blir trött efter att jag har rört mig mycket”. Ta exempel från morgongympan hur olika elever har visat ”färdig”.

Gemensamt skrivande

Skriv fylla-i-meningar, till exempel. Jag har bakat: _____ är färdig.

Eleverna kan välja ord att fylla i meningen med:

- foton på olika bakverk
- matsidan i sina AKK-system

OBS! Vägledning för detta moment hittar du i den övergripande lärarhandledningen.

Ordbild

f ä r d i g

